

Hung. Monitoring, 9.9.89. (Kossuth Rádió, 168 óra)

- Itt a 168 óra:

- Nem tudom hány embernek jut eszébe, amikor az MSZMP közelgő kongresszusáról és a pártszakadás esélyeiről gondolkodik a KISZ példája: tudniillik, hogy nevet változtatott, majd hiába minden ellenkező szándék, apró darabokra hullott szét. Egyelőre vannak, akik szerint egyben maradhat a párt, aztán vannak akik úgy vélik, két részre szakad. És a legmerészebb fantáziájúak sem igen gondolják, hogy háromnál több utód jön létre. A reformkörök reformkommunistái lennének az egyik pártban és a hírek szerint az úgynevezett marxista egységplatform, aztán a Münnich Ferenc Társaság és az Összefogás az MSZMP Megújításáért nevű csoport együttesen alkothatná a másikat. Az utóbbi frakciónak, vagyis mondjuk inkább platformnak Berecz János az életrehívója. Borencs Péter a volt KB titkárt, aki ma a KB székházában lévő titkárnője szerint egyszerű pártmunkás és a parlament külügyi bizottságának elnöke a politikai főiskolán kereste fel.

- A héten felröppent egy hír, hogy BEREZ János és RIBÁNSZKI Róbert közeledett egymáshoz, netán közös platformon van. Mi ebből az igazság?

- Három héttel ezelőtt a budapesti küldöttek klubjában Ribánszki Róbert azzal kezdte, hogy nem érti miért összefogás, amikor azért sok közös vonás is lehet, az álláspontunk lehet, miért nem egység? Egységet én régi értelemben elképzelni nem tudok - válasszoltam - viszont el tudom képzelni, hogy a különböző platformok szövetségéből valamiféle összefogás jöhet létre. Ugyanakor ott, tehát egy széles pódium előtt, széles kör előtt határozottan megfogalmaztam azokat a különbségeket, amelyek az összefogás és a marxista egységplatform között vannak. Először is, mi a múlt év májusi pártértekezlet állásfoglalása alapján állunk, Ők pedig azt puccsnak nevezték. Másodszor, erőszakkal fenyegetik a társadalmat, egy olyan hangot használnak, amely nem toleráns, a politikai vitakultúra minimumát is alig tartalmazza. Erre mi nem vállalkozunk. Akárhogy is nézzük végig programunkat, néhány közös vonáson kívül egységről vagy konkrét egyesülésről szó sem lehet, ez a két vonal különbözik egymástól.

- Az MSZMP-n belül melyik résszel nem tudnának még önök vagy ön összefogni?

- Én nem azt mondanám elsősorban, hogy milyen politikai erővel nem, hanem milyen álláspontokkal nem. Nem tudunk egyetérteni azokkal, akik akármilyen haladó program alapján is kizárólagosságra törekcsenek, tehát azt mondják, hogy aki elfogadja a programomat, azzal meggyünk együtt, aki nem, az maradjon le, lépjen ki a pártból vagy ne jöjjön el a kongresszusra.

- De mondjon konkrét példákat is, mert gondolom a hallgató úgy tud eligazodni.

- Ilyen kizárólagossági hangok elhangzottak a reformkörök országos összejövételén, és szerencsére a túlnyomó többsége ezt nem fogadta

el, sőt olyan koordinációs bizottságot választott, amely toleránsabb a párton belül a tárgyalókkal. Nem tudom elfogadni mondjuk azt az álláspontot, amit NÉMETH Miklós elvtárs az V. kerületi pártértekezleten mondott, hogy 100-150 ezer ember hagyja el a pártot. Egy kongresszus előtt miért hagyja el? A kongresszus politikájának, programjának kialakításához mindenki járuljon hozzá és aki csalódott, aki akármilyen oldalról úgy látja, hogy nem tudja támogatni, akkor hagyja el a pártot és ne előre, felszólításra. Szóval az ilyesmi, az ilyen kizárólagossági véleményekkel nem tudok egyetérteni.

- A mai aktíva ülés után nekem az a benyomásom, hogy önök elsősorban balra nyitnak, illetve a szövetségeseket balra keresik. Több hozzászóló is megfogalmazta ezt. Rosszul látom?

- Ezt nem mi keressük, hanem a felszólalások között voltak olyanok, akik balra keresik, ez is természetes. Ugyanakkor én a felszólalásomban nagyon határozottan elmondtam, hogy a reformkörök országos összejövételén rengeteg minden olyan hangzott el, amelyet be kell építeni egy kongresszus programjába, amelyeket támogatni tudunk, többek között azt mondtam, hogy a gyökeres fordulatot és radikális reformot a tavaly májusi pártértekezlet is megfogalmazta. Bár már látnék ilyen konkrét programokat és tetteket. Ugyanis a reform éltető eleme nem az, hogy sokan támogatják szóban, hanem az, hogy konkrét intézkedésekben megvalósul és, hogy mindenki meghatározhatja a viszonyát, hogy azt a konkrét intézkedést támogatja-e vagy nem. Mert általában a reformból túl sok általában.

- Önnek úgy tudom, hogy több külföldi állást is felajánlottak, de úgy döntött hogy itthon marad. Most úgy látom, hogy azért döntött így, mert szeretne politikailag aktívabb lenni. Elképzelhetőnek tartja, hogy akár a kongresszuson vagy azután visszakerül ön a legfelsőbb hatalomba, a legfelsőbb vezetésbe?

- Nézze, az én véleményem az, hogy a következő időszakban, különösen a parlamenti demokrácia kiszélesedése időszakában, megvalósulása időszakában az országos politikába elsősorban azok szólnak bele, akit valamelyik helyi közösség megválaszt képviselőjének, vagy elküld a kongresszusra vagy utána megválasztja a választmányba. Úgyhogy én bárminek is jelölném magamat, én ezt nem teszem, választóim elég széles körében érintkeztem most egyszer 10 napig, egyszer pedig egy hétig a választói kerületben. Ott megmondtam: amennyiben óhajtják vagy akarják, ha támogatnak, akkor indulok a következő választásban és én ezt tekintem legfőbb megméretésnek, nem azt, hogy visszkapok valamilyen funkciót vagy nem. A politikában most ezt tekintem a legfőbb értéknek.

- Tehát nem szándékozik visszatérni?

- Nem.

- Hol választották meg önt kongresszusi képviselőnek?

- Kongresszusi küldöttnek Szabolcs-Szatmár megye Gávavencsellő nagyközsége, de ide másik négy község párttagjai is tartoznak, 600- valahány párttag.

- Hogy dönt el hogy önt onnan fogják küldeni?

- A jelölés eredetileg a szülőfalumban Ibrányban merült fel, de mivel

ott helyileg, én ott tartottam egy aktívát, és azt kérdezték, hogy lesz-e szavazati jogom a kongresszuson, mondtam, minden valószínűség szerint nem lesz. Erre, ott engem ismernek, nem akarom mondani, hogy szeretnek mert sok rokonom, illetve, remélem, hogy azok szeretnek, ott rögtön összedugták a fejüket, az aktíva résztvevői és azt mondták, hogy hát ezen változtatni kellene. Aztán én résztvettem egy ülésen, programot hirdettem szintén, és ott megválasztottak.

- Elképzelhetők tartja ön, hogy most, a kongresszuson ketté vagy több részre fog szakadni az MSZMP?

- A párt jelenlegi állapotában benne van a szakadás lehetősége. Én azért harcolok a szakadás ellen, mert ebben az esetben nem két párt lépne föl, hanem meggyőződésem, hogy lenne egy harmadik is, a kimaradtak, vagy akiből kiléptek vagy akik kiléptek a pártból és ez lenne a legnagyobb létszámú. Egy politikai programpárttá átalakulás időszakában ideologikus vita alapján szakadni ez régimódi, régi szokás, annak a hagyománya, én érthetetlennek tartom, hogy nem lehet meggyőzni néhány száz embert arról, hogy támogasson egy radikális reformot, akkor hogy lehet egy társadalmat meggyőzni erről?

- Ha ennek a pártnak Magyar Szocialista Párt lenne a neve, akkor ön tagja lenne?

- Ha a kongresszus többsége így dönt, akkor én azt elfogadom, amennyiben a programmal egyetértek, mert a nép az ilyenkor inkább kísérő vagy jelképes, a programhoz való viszonyomat határozom én meg és a név az ebből a szempontból alárendelt szerepet játszik.

- Bár a mai aktíva ülést az Összefogás az MSZMP Megújulásáért mozgalom hozta létre, én úgy veszem észre, hogy elég nagy volt a széthúzás.

- Mivel az összefogást különböző erők és különböző gondolkodású emberek és csoportok között kíván összhangot teremteni, természetesen tartom, hogy születésénél vagy második, harmadik lépésénél változatlanul ilyen sokféle vélemény és helyzet van. Ugyanez jellemzi az egész pártot. Abban bízom, hogy szeptember 24-re tervezett nagygyűlésünkön egy közös álláspontot tudunk elfoglalni a programtervezet és a szervezeti szabályzat vitájához, ha kell néhány dologban alternatívát is javasolni.

- Sőt nekem az is volt az érzésem, hogy a nyáj kezdi elhagyni a pásztort, vagyis önt. Mert eléggé keményen bírálták is önt.

- Az természetes. Én most már teljesen természetesnek tartom, hogy az álláspontom nem azonnal talál támogatóra, hanem nagyon kemény ellenvéleményekkel is találkozok, végül is a többség azt fogadta el, túlnyomó többség azt fogadta el, amit én javasoltam.

- Nehéz volt ehhez hozzászokni? Mert régen azért nem így volt.

- Én abban a közösségben, ahol felnőttem, Ibrány községben, ott azért kaptam jócskán, különösen az idősebb parasztemberektől mindig, tehát ez nem volt idegen tőlem. Azt volt nehéz megszokni, hogy mondjuk esetleg tömeges vélemény is lehet, vagy miután az embernek alaposan át kell gondolni és változtatni is kell az álláspontján.

- Milyen kapcsolata lehet az önök mozgalmának a Münnich Ferenc Társasággal?

- Amennyiben megismerkedünk a Münnich FErenc Társaság programjával és lesz olyan része, vagy részek, vagy több olyan pontja, amelyet támogatni tudunk, akkor egy beszélgetésen elmondjuk, hogy mi azokat bevennénk a programba, azokat ajánlanánk elfogadni és így tovább. Úgy hogy az egészet, arra nem hiszem hogy sor kerül.
- Az elmúlt hétvégén az erősödött meg bennem, hogy az MSZMP vezetésének egy része POZSGAY Imre, NYERS Rezső, NÉMETH Miklós a reformkommunistákhoz csatlakozik, míg ön inkább balfelé kacsingat, sőt GRÓSZ Károly levelet küldött a Münnich Ferenc Társaságnak is, összejövételük alkalmából.
- Ezek a tények tények, és ezek a tények sok mindent takarhatnak, aminek az elemzéséhez hozzá kell látni az embernek, hogy kialakítsa azt az álláspontot, hogy a négytagú elnökség most a kongresszus fő vonalán dolgozik-e vagy valóban megindult egy ilyen széteső széthúzás.